ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

മഹർഷി വേദവ്യാസപ്രണീതം ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം

॥ ഏകാദശസ്കന്ധേ പഞ്ചവിംശോഽധ്യായഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം

॥ ഏകാദശസ്കന്ധേ പഞ്ചവിംശോഽധ്യായഃ ॥

ശ്രീഭഗവാനുവാച
ഗുണാനാമസമിശ്രാണാം പുമാൻ യേന യഥാ ഭവേത് ।
തൻമേ പുരുഷവർയേദമുപധാരയ ശംസതഃ ॥ **1** ॥

ശമോ ദമസ്തിതിക്ഷേക്ഷാ
തപഃ സത്യം ദയാ സ്മൃതിഃ ।
തുഷ്ടിസ്ത്യാഗോഽസ്പൃഹാ ശ്രദ്ധാ
ഹ്രീർദയാദിഃ സ്വനിർവൃതിഃ ॥ **2** ॥

കാമ ഈഹാ മദസ്തൃഷ്ണാ സ്തംഭ ആശീർഭിദാ സുഖം ।
മദോത്സാഹോ യശഃ പ്രീതിർഹാസ്യം വീർയം ബലോദ്യമഃ ॥ **3** ॥

ക്രോധോ ലോഭോഽനൃതം ഹിംസാ യാച്ഞാ ദംഭഃ ക്ലമഃ കലിഃ ।
ശോകമോഹൗ വിഷാദാർതീ നിദ്രാഽഽശാ ഭീരനുദ്യമഃ ॥ **4** ॥

സത്ത്വസ്യ രജസശ്ചൈതാസ്തമസശ്ചാനുപൂർവശഃ ।
വൃത്തയോ വർണിതപ്രായാഃ സന്നിപാതമഥോ ശൃണു ॥ **5** ॥

സന്നിപാതസ്ത്വഹമിതി മമേത്യുദ്ധവ യാ മതിഃ ।
വ്യവഹാരഃ സന്നിപാതോ മനോമാത്രേന്ദ്രിയാസുഭിഃ ॥ **6** ॥

ധർമേ ചാർഥേ ച കാമേ ച യദാസൗ പരിനിഷ്ഠിതഃ।
ഗുണാനാം സന്നികർഷോഽയം ശ്രദ്ധാരതിധനാവഹഃ ॥ **7** ॥

പ്രവൃത്തിലക്ഷണേ നിഷ്ഠാ പുമാൻ യർഹി ഗൃഹാശ്രമേ।
സ്വധർമേ ചാനുതിഷ്ഠേത ഗുണാനാം സമിതിർഹി സാ ॥ **8** ॥

പുരുഷം സത്ത്വസംയുക്തമനുമീയാച്ഛമാദിഭിഃ।
കാമാദിഭീ രജോയുക്തം ക്രോധാദ്യൈസ്തമസാ യുതം ॥ **9** ॥

യദാ ഭജതി മാം ഭക്ത്യാ നിരപേക്ഷഃ സ്വകർമഭിഃ।
തം സത്ത്വപ്രകൃതിം വിദ്യാത് പുരുഷം സ്ത്രിയമേവ വാ ॥ **10** ॥

യദാ ആശിഷ ആശാസ്യ മാം ഭജേത സ്വകർമഭിഃ।
തം രജഃപ്രകൃതിം വിദ്യാദ്ധിംസാമാശാസ്യ താമസം ॥ **11** ॥

സത്ത്വം രജസ്തമ ഇതി ഗുണാ ജീവസ്യ നൈവ മേ।
ചിത്തജാ യൈസ്തു ഭൂതാനാം സജ്ജമാനോ നിബധ്യതേ ॥ **12** ॥

യദേതരൗ ജയേത് സത്ത്വം ഭാസ്വരം വിശദം ശിവം।
തദാ സുഖേന യുജ്യേത ധർമജ്ഞാനാദിഭിഃ പുമാൻ ॥ **13** ॥

യദാ ജയേത്തമഃ സത്ത്വം രജഃ സംഗം ഭിദാ ചലം।
തദാ ദുഃഖേന യുജ്യേത കർമണാ യശസാ ശ്രിയാ ॥ **14** ॥

യദാ ജയേദ് രജഃ സത്ത്വം തമോ മൂഢം ലയം ജഡം।
യുജ്യേത ശോകമോഹാഭ്യാം നിദ്രയാ ഹിംസയാഽഽശയാ ॥ **15** ॥

യദാ ചിത്തം പ്രസീദേത ഇന്ദ്രിയാണാം ച നിർവൃതിഃ।
ദേഹേഽഭയം മനോഽസംഗം തത് സത്ത്വം വിദ്ധി മത്പദം ॥ **16** ॥

വികുർവൻ ക്രിയയാ ചാധീരനിർവൃത്തിശ്ച ചേതസാം।
ഗാത്രാസ്വാസ്ഥ്യം മനോ ഭ്രാന്തം രജ ഏതൈർനിശാമയ ॥ **17** ॥

സീദച്ചിത്തം വിലീയേത ചേതസോ ഗ്രഹണേഽക്ഷമം।
മനോ നഷ്ടം തമോ ഗ്ലാനിസ്തമസ്തദുപധാരയ ॥ **18** ॥

ഏധമാനേ ഗുണേ സത്ത്വേ ദേവാനാം ബലമേധതേ।
അസുരാണാം ച രജസി തമസ്യുദ്ധവ രക്ഷസാം ॥ **19** ॥

സത്ത്വാജ്ജാഗരണം വിദ്യാദ് രജസാ സ്വപ്നമാദിശേത്।
പ്രസ്വാപം തമസാ ജന്തോസ്തുരീയം ത്രിഷു സന്തതം ॥ **20** ॥

ഉപർയുപരി ഗച്ഛന്തി സത്ത്വേന ബ്രാഹ്മണാ ജനാഃ।
തമസാധോഽധ ആമുഖ്യാദ് രജസാന്തരചാരിണഃ ॥ **21** ॥

സത്ത്വേ പ്രലീനാഃ സ്വർയാന്തി നരലോകം രജോലയാഃ।
തമോലയാസ്തു നിരയം യാന്തി മാമേവ നിർഗുണാഃ ॥ **22** ॥

മദർപണം നിഷ്ഫലം വാ സാത്ത്വികം നിജകർമ തത്।
രാജസം ഫലസങ്കൽപം ഹിംസാപ്രായാദി താമസം ॥ **23** ॥

കൈവൽയം സാത്ത്വികം ജ്ഞാനം
രജോ വൈകൽപികം ച യത്।
പ്രാകൃതം താമസം ജ്ഞാനം
മന്നിഷ്ഠം നിർഗുണം സ്മൃതം ॥ **24** ॥

വനം തു സാത്ത്വികോ വാസോ ഗ്രാമോ രാജസ ഉച്യതേ।
താമസം ദ്യൂതസദനം മന്നികേതം തു നിർഗുണം ॥ **25** ॥

സാത്ത്വികഃ കാരകോഽസംഗീ രാഗാന്ധോ രാജസഃ സ്മൃതഃ।
താമസഃ സ്മൃതിവിഭ്രഷ്ടോ നിർഗുണോ മദപാശ്രയഃ ॥ **26** ॥

സാത്ത്വിക്യാധ്യാത്മികീ ശ്രദ്ധാ കർമശ്രദ്ധാ തു രാജസീ।
താമസ്യധർമേ യാ ശ്രദ്ധാ മത്സേവായാം തു നിർഗുണാ ॥ **27** ॥

പഥ്യം പൂതമനായസ്തമാഹാർയം സാത്ത്വികം സ്മൃതം।
രാജസം ചേന്ദ്രിയപ്രേഷ്ഠം താമസം ചാർതിദാശുചി ॥ **28** ॥

സാത്ത്വികം സുഖമാത്മോത്ഥം
വിഷയോത്ഥം തു രാജസം।
താമസം മോഹദൈന്യോത്ഥം
നിർഗുണം മദപാശ്രയം ॥ **29** ॥

ദ്രവ്യം ദേശഃ ഫലം കാലോ
ജ്ഞാനം കർമ ച കാരകഃ।
ശ്രദ്ധാവസ്ഥാകൃതിർനിഷ്ഠാ
ത്രൈഗുണ്യഃ സർവ ഏവ ഹി ॥ **30** ॥

സർവേ ഗുണമയാ ഭാവാഃ പുരുഷാവ്യക്തധിഷ്ഠിതാഃ।
ദൃഷ്ടം ശ്രുതമനുധ്യാതം ബുദ്ധ്യാ വാ പുരുഷർഷഭ ॥ **31** ॥

ഏതാഃ സംസൃതയഃ പുംസോ ഗുണകർമനിബന്ധനാഃ।
യേനേമേ നിർജിതാഃ സൗമ്യ ഗുണാ ജീവേന ചിത്തജാഃ।
ഭക്തിയോഗേന മന്നിഷ്ഠോ മദ്ഭാവായ പ്രപദ്യതേ ॥ **32** ॥

തസ്മാദ് ദേഹമിമം ലബ്ധ്വാ ജ്ഞാനവിജ്ഞാനസംഭവം।
ഗുണസംഗം വിനിർധൂയ മാം ഭജന്തു വിചക്ഷണാഃ ॥ **33** ॥

നിഃസംഗോ മാം ഭജേദ് വിദ്വാനപ്രമത്തോ ജിതേന്ദ്രിയഃ।
രജസ്തമശ്ചാഭിജയേത് സത്ത്വസംസേവയാ മുനിഃ ॥ **34** ॥

സത്ത്വം ചാഭിജയേദ് യുക്തോ
നൈരപേക്ഷ്യേണ ശാന്തധീഃ।
സമ്പദ്യതേ ഗുണൈർമുക്തോ
ജീവോ ജീവം വിഹായ മാം ॥ **35** ॥

ജീവോ ജീവവിനിർമുക്തോ ഗുണൈശ്ചാശയസംഭവൈഃ।
മയൈവ ബ്രഹ്മണാ പൂർണോ ന ബഹിർനാന്തരശ്ചരേത് ॥ **36** ॥

॥ ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യാം
സംഹിതായാം ഏകാദശസ്കന്ധേ പഞ്ചവിംശോഽധ്യായഃ ॥